ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет економіко-гуманітарний
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра управління і фінансово-економічної безпеки
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри
_____ __Попова О.Ю.___
(підпис) (прізвище та ініціали)

“____”_____20__ року

Випускна кваліфікаційна робота

_____Магістр_____
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему «Формування інвестиційної стратегії підприємства»

Виконав(-ла): студент __II курсу, групи МБАм-24

Спеціальності (напряму підготовки) 073 Менеджмент
_____
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

_____ Шидловський Ігор Павлович _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Керівник __зав. кафедри УФЕБ, д.е.н., проф. Попова О. Ю._____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент професор кафедри ЕПР, д.е.н., проф. Далевська Н.М
_____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Нормо-контролер доц. каф. УФЕБ, к.е.н., доц. Ляшок Н.Ю.

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Дрогобич – 2024 р.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет **економіко-гуманітарний**
Кафедра **управління і фінансово-економічної безпеки**
Освітній ступінь **магістр**
Напрям підготовки (спеціальність) 073 Менелжмент
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри
_____ /Попова О.Ю./

"____"_____20__ року

ЗАВДАННЯ
НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Шидловськомув Ігорю Павловичу
(прізвище, ім'я , по батькові)

1. Тема роботи « Формування інвестиційної стратегії підприємства»
керівник роботи Попова О.Ю., д.е.н., проф.
(прізвище, ім'я , по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом по університету від „20"___09___2024__р. No_450____
2. Строк подання студентом роботи___01.12. 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи __звітні дані підприємства, офіційна статистична звітність, інформація періодичних джерел, наукові праці_____ провідних вчених у галузі управління бізнес-процесами, реіндинірингу підприємства, основних напрямів удосконалення інвестиційного забезпечення протидії діджиталізації бізнес-процесів, управління та адміністрування бізнес-процесів на підприємстві.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) __1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА. 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В СВІТІ ТА В УКРАЇНІ. 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА
.
5. Перелік графічного матеріалу (з точною вказівкою обов'язкових креслень)
Демонстраційний матеріал

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Попова О.Ю., зав кафедри УФЕБ		
РОЗДІЛ 1	Попова О.Ю., зав кафедри УФЕБ		
РОЗДІЛ 2	Попова О.Ю., зав кафедри УФЕБ		
РОЗДІЛ 3	Попова О.Ю., зав кафедри УФЕБ		
Висновки	Попова О.Ю., зав кафедри УФЕБ		
Нормо-контроль	Ляшок Н.Ю., доц. кафедри УФЕБ		

7. Дата видачі завдання 20.09.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	20.09.2024 – 05.10.2024	
2.	АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В СВІТІ ТА В УКРАЇНІ	06.10.2024 − 02.11.2024	
3.	УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	03.11.2024 − 23.011.2024	
4.	Висновки за роботою, вступ	24.11.2024– 07.12.2024	
5.	Оформлення роботи	08.12.2024 − 12.12.2024	

Студент _____ Шидловськомий І. П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Попова Ю.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Шидловський І. П. Формування інвестиційної стратегії підприємства / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 073 Менеджмент. - ДонНТУ, Дрогобич, 2024.

Метою випускної роботи магістра є розвиток і систематизація теоретичних засад, розвиток науково-методичних підходів та удосконалення практично-орієнтованого інструментарію в частині формування інвестиційної стратегії підприємства, її оцінювання та сприяння подальшій ефективній реалізації обраної інвестиційної стратегії в господарській діяльності підприємства. Поглиблено теоретичні засади та уточнено економічне значення інвестиційних процесів в господарській діяльності підприємства. Систематизовано підходи до розроблення інвестиційної стратегії підприємства. Уточнено науково-методичні підходи до оцінки інвестиційних стратегій підприємства. Проаналізовано складові інвестиційної привабливості економіки України. Уточнено систему факторів впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання; Проаналізовано складові механізму формування інвестиційної стратегії підприємства; Надано рекомендації з управління інвестиційною стратегією підприємства; Запропоновано рекомендації з оцінки якості інвестиційної стратегії підприємства.

Ключові слова: стратегія, управління, інвестиційний проект, інвестиційний процес, підприємство, ринкове середовище, чиста дисконтована вартість, термін окупності, оцінка, ефективність.

ANNOTATION

Shidlovsky I. P. Formation of an enterprise's investment strategy / Graduation qualification work for obtaining a master's degree in the specialty 073 Management. - DonNTU, Drohobych, 2024.

The purpose of the master's thesis is to develop and systematize theoretical foundations, develop scientific and methodological approaches and improve practically-oriented tools in terms of forming an enterprise's investment strategy, its evaluation and promoting the further effective implementation of the selected investment strategy in the enterprise's economic activities. The theoretical foundations have been deepened and the economic significance of investment processes in the enterprise's economic activities has been clarified. Approaches to developing an enterprise's investment strategy have been systematized. Scientific and methodological approaches to assessing an enterprise's investment strategies have been clarified. The components of the investment attractiveness of the economy of Ukraine have been analyzed. The system of factors influencing the effectiveness of an entity's investment strategy has been clarified; The components of the mechanism for forming an enterprise's investment strategy have been analyzed; Recommendations for managing an enterprise's investment strategy have been provided; Recommendations for assessing the quality of an enterprise's investment strategy have been proposed.

Keywords: strategy, management, investment project, investment process, enterprise, market environment, net present value, payback period, assessment, efficiency.

ЗМІСТ

ВСТУП 7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА 10
1.1 Економічне значення інвестиційних процесів в господарській діяльності підприємства 10
1.2. Розроблення інвестиційної стратегії підприємства 14
1.3 Оцінка інвестиційних стратегій підприємства 17
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ ……..……... 19
2.1 Аналіз інвестиційної привабливості економіки України 19
2.2 Фактори впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання ……..……..……..……...23
2.3 Складові механізму формування інвестиційної стратегії підприємства 27
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА 34
3.1 Управління інвестиційною стратегією підприємства 34
3.2. Оцінка якості інвестиційної стратегії підприємства 40
ВИСНОВКИ 49
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 51
Додаток А 56
Додаток Б 57

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасні умови та економічний стан національного господарства. В Україні мають характеристику динамічності та невизначеності в аспекті соціально-економічних, інституціональних та ринкових процесів, що значною мірою обумовлюють результати господарювання підприємства та вимагають ефективного планування інвестицій. Це впливає на вибір інвестиційної стратегії, орієнтованої на забезпечення подальшого розвитку підприємства та збільшення фінансових результатів господарювання. Формування ефективної інвестиційної стратегії повинно бути започатковане із конкретного розуміння сутності даного економічного феномену, опанування методами та технологіями формування, оцінювання, ефективних механізмів реалізації в умовах мінливих змін.

Вітчизняними та зарубіжними вченими приділяється багато уваги питанням теоретично-методичного та практичного забезпечення інвестиційної стратегії підприємства [1-9]. Проте слід відмітити, що проблематика формування ефективної інвестиційної стратегії, іманентної сучасному етапу розвитку економічних відносин, потребує більш глибоких подальших досліджень Це визначає вибір теми магістерської роботу, постановку основних завдань наукового дослідження.

Мета і задачі магістерської роботи. Метою випускної роботи магістра є розвиток і систематизація теоретичних засад, розвиток науково-методичних підходів та удосконалення практично-орієнтованого інструментарію в частині формування інвестиційної стратегії підприємства, її оцінювання та сприяння подальшій ефективній реалізації обраної інвестиційної стратегії в господарській діяльності підприємства.

Для реалізації визначеної мети для даної випускної кваліфікаційної роботи рівня «магістр» вирішено актуальні задачі удосконалення управління бізнес-процесами на підприємстві в умовах динамічного бізнес-середовища. Зокрема вирішено ряд завдань, що визначені метою магістерської роботи:

- поглиблено теоретичні засади та уточнено економічне значення інвестиційних процесів в господарській діяльності підприємства;

- систематизовано підходи до розроблення інвестиційної стратегії підприємства;

- уточнено науково-методичні підходи до оцінки інвестиційних стратегій підприємства;

- проаналізовано складові інвестиційної привабливості економіки України;

- уточнено систему факторів впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання;

- проаналізовано складові механізму формування інвестиційної стратегії підприємства;

- надано рекомендації з управління інвестиційною стратегією підприємства;

- запропоновано рекомендації з оцінки якості інвестиційної стратегії підприємства.

Об'єктом випускної роботи магістра є складові інвестиційної стратегії підприємства відповідно до сучасного стану економіки.

Предметом випускної роботи магістра є теоретичний базис, теоретично-методичні аспекти, аналітичні засади та підходи, рекомендації з удосконалення управління бізнес-процесами підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища та стохастичних змін у національній економіці .

Методи дослідження. В роботі використано ряд методів наукового дослідження, що дозволило досягнути мети, зокрема: діалектичний та системний підходи– для уточнення економічного значення інвестиційних в господарській діяльності підприємства; методи дедукції, методи абстракції, індукції – з метою систематизіції підходів до розроблення інвестиційної стратегії підприємства; метод перевірки гіпотез – для уточнення науково-методичних підходів до оцінки інвестиційних стратегій підприємства;

наукового спостереження та фіксації – для аналізування складових інвестиційної привабливості економіки України; аналізу і синтезу – для упорядкування складових механізму формування інвестиційної стратегії підприємства; метод конкретизації – для формування рекомендацій з управління інвестиційною стратегією підприємства; вивчення наукової літератури; економіко-математичного моделювання – для обґрунтування рекомендацій з оцінки якості інвестиційної стратегії підприємства.

Загальним результатом виконання магістерської роботи є розвиток і систематизація теоретичних засад, розвиток науково-методичних підходів та удосконалення практично-орієнтованого інструментарію в частині формування інвестиційної стратегії підприємства, її оцінювання та сприяння подальшій ефективній реалізації обраної інвестиційної стратегії в господарській діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

1.1 Економічне значення інвестиційних процесів в господарській діяльності підприємства

Інвестиції зазвичай стосуються розміщення капіталу в конкретному проекті чи бізнесі з метою підвищення продуктивності чи вартості. З іншого боку, інвестиція часто використовується в контексті фінансових інвестицій, коли людина купує цінні папери або інші активи, щоб отримати фінансовий прибуток. Інвестиції можна розділити на різні категорії залежно від їх призначення. Нові будівлі являють собою форму інвестицій у розширення, які створюють абсолютно нові потужності. Прикладом цього може бути створення нового виробничого майданчика компанією, що розширюється. Такі інвестиції часто є капіталомісткими та свідчать про впевненість у майбутньому зростанні.

Інвестиції в розширення спрямовані на збільшення існуючих потужностей або потужностей. Це може включати збільшення виробничої лінії або розширення існуючої власності. Інвестиції в заміну служать для заміни застарілого або зношеного обладнання і таким чином підтримують продуктивність. Вони мають вирішальне значення для довгострокової конкурентоспроможності компаній. У багатьох секторах, особливо в промисловості, інвестиції на заміну становлять значну частину загальних інвестицій.

Цілі інвестиційної стратегії в господарській діяльності представлені на рис. 1.1.

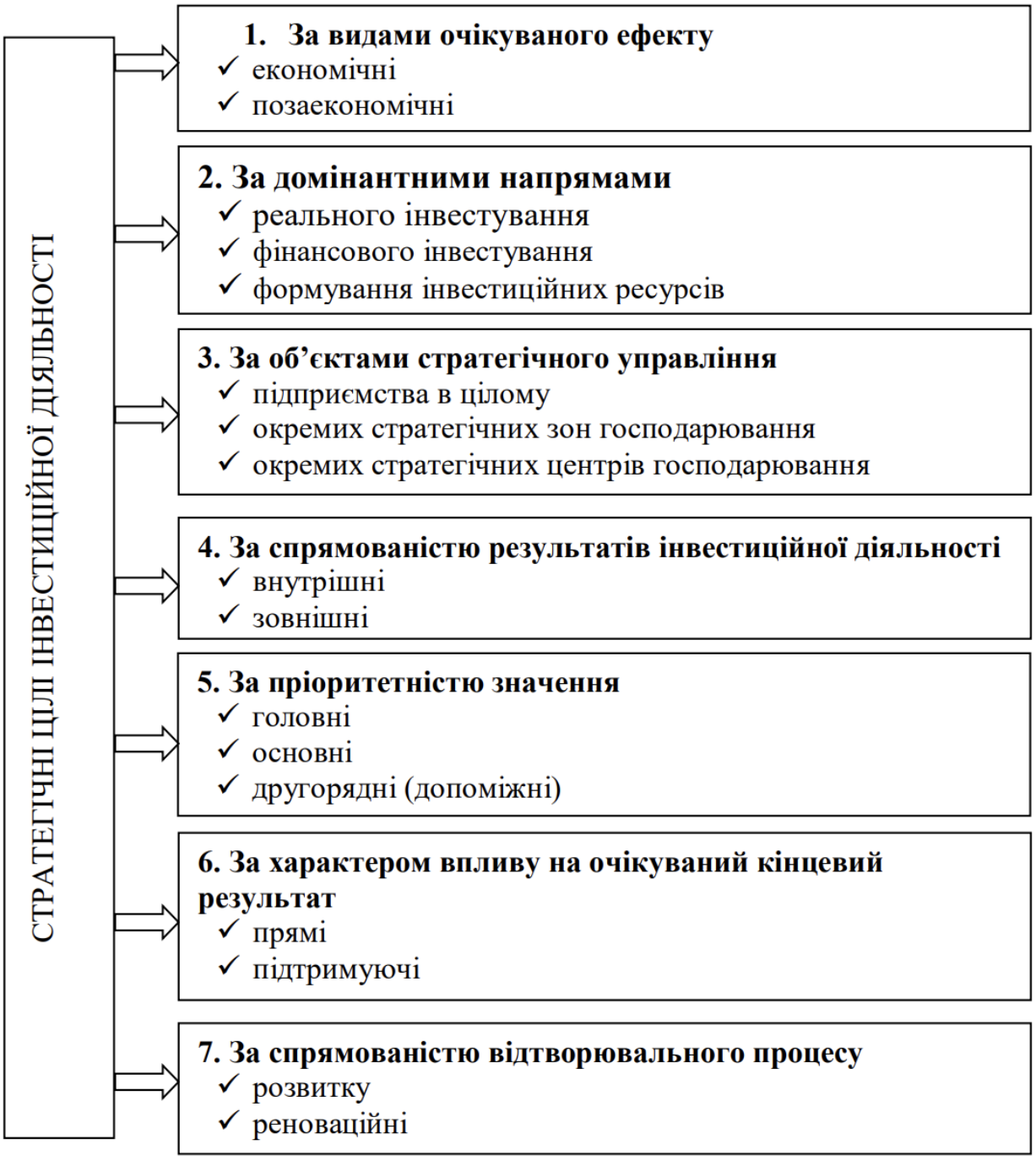

Рисунок 1.1 - Цілі інвестиційної стратегії в господарській діяльності [10]

Трактування інвестиційної стратегії підприємства в сучасній економічній літературі представлене у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Трактування інвестиційної стратегії підприємства

Змістове наповнення	Авторство
Інвестиційна стратегія – це система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, визначуваних загальними завданнями його розвитку і інвестиційною ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення	І. А. Бланк
Інвестиційна стратегія підприємства – комплекс довгострокових цілей у галузі капіталовкладень та вкладень у фінансові активи, розвиток виробництва, формування оптимальної структури інвестування, а також сукупність дій щодо їх досягнення	Л. М. Докієнко, В. В. Клименко, Л. М. Акімова
Інвестиційна стратегія – це система дібраних довгострокових цілей та засобів їх досягнення що реалізуються в інвестиційній діяльності підприємства	В. Г. Федоренко
Інвестиційна стратегія – це процес формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності та вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення на базі прогнозування умов здійснення цієї діяльності, кон'юнктури інвестиційного ринку як у цілому, так і на окремих його сегментах	Т. В. Майорова, Н. А. Хрущ
Інвестиційна стратегія полягає у формуванні системи довготермінових завдань інвестиційної діяльності підприємства і забезпеченні вибору найефективніших шляхів їх досягнення	Н. П. Мешко Є. О. Солонська
Інвестиційна стратегія – система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що визначається довгостроковими завданнями його розвитку й інвестиційною ідеологією, а також передбачає вибір найбільш ефективних шляхів досягнення поставлених цілей	Г. В. Козаченко
Інвестиційна стратегія підприємства – це системне поняття, яке повністю відображає особливості інвестиційної діяльності, та спрямоване на її розвиток як у короткостроковій, так і довгостроковій перспективах	К. В. Орєхова

Джерело: [11-18]

Інвестування може супроводжуватися помилками при виборі та формуванні. Але вибір ефективної інвестиційної стратегії може мати вирішальне значення для ефективного досягнення фінансових цілей і збільшення багатства з роками. Яка стратегія є найбільш придатною для підприємства, значною мірою залежить від ряду характеристик, зокрема: схильність до ризику, фінансові цілі і особисті часового горизонту реалізації інвестиційного проєкту. Нижче наведено огляд деяких найбільш поширених стратегій інвестування, які можуть стати основою зростання ефективності господарської діяльності підприємства.

1. Оборонне інвестування: ця стратегія ідеальна для інвесторів, які цінують безпеку та збереження свого капіталу. Основна увага тут приділяється стабільним, відомим компаніям, які виплачували постійні

дивіденди в минулому. Крім того, інвестиції часто здійснюються в облігації, які мають нижчий ризик, ніж акції, але все одно приносять регулярний дохід.

2. Інвестиції в зростання: ця стратегія спрямована на інвестування в компанії, які мають високий потенціал зростання. Часто це молоді інноваційні компанії або компанії в галузях, що швидко розвиваються. Хоча ризик може бути вищим, потенційні прибутки значні.

3. Цінні інвестиції: у цій стратегії інвестори шукають недооцінені акції, які торгуються нижче їх справжньої вартості на основі обґрунтованого аналізу. Ідея полягає в тому, що ринок зрештою правильно оцінить ці компанії, що може призвести до зростання ціни та, отже, забезпечить прибуток.

4. Інвестиції в індекси: стратегія пасивного інвестування, яка передбачає інвестування в індексні фонди для відображення показників певного ринку чи сектора. Ця стратегія чудово підходить для початківців, оскільки вона широко диверсифікована та зазвичай має нижчі витрати, ніж активні фонди.

5. Дивідендна стратегія: Ця стратегія спрямована на інвестування в компанії, які регулярно виплачують високі дивіденди. Крім регулярного доходу, дивіденди також забезпечують певний захист від коливань ринку, оскільки компанії, які виплачують дивіденди, часто мають хороші позиції.

6. Спекулятивне інвестування: стратегія високого ризику, у якій інвестори роблять ставку на короткострокові та середньострокові зміни цін. Це може включати торгівлю товарами, криптовалютами або варантами. Однак ця стратегія вимагає постійного спостереження за ринком і хорошого розуміння ринкових механізмів.

7. Впливове інвестування: Ця відносно нова стратегія поєднує фінансові прибутки з позитивним соціальним та екологічним впливом. Інвестори шукають компанії чи проекти, які сприяють стійким практикам і водночас є фінансово привабливими.

Щоб вибрати правильну стратегію, важливо мати достовірну інформацію про фінансово-економічне положення підприємства та мати реалістичні очікування. Чітке визначення фінансових цілей, часовий горизонт і толерантність до ризику є основою кожної успішної інвестиційної стратегії. Також доцільно регулярно переглядати власну стратегію та, якщо необхідно, адаптувати її відповідно до мінливих умов життя чи кон'юнктури ринку.

Розуміючи та застосовуючи правильну інвестиційну стратегію, стає можливим не лише отримати фінансову безпеку, але й сприяти стабільному зростанню свого багатства з часом. Незалежно від того, оборонна чи наступальна, будь-яке інвестиційне середовище представляє можливості, які необхідно використати [19].

1.2 Розроблення інвестиційної стратегії підприємства

Диверсифікація є фундаментальним принципом успішного інвестування. Розподіляючи капітал між різними класами активів, секторами та географічними регіонами, ризик можна зменшити, не обов'язково жертвуючи прибутками.

Ефективна диверсифікація виходить за рамки простого розподілу інвестицій між різними акціями. Він також включає розгляд різних класів активів, таких як облігації, нерухомість та альтернативні інвестиції. Точний склад залежить від індивідуальних факторів, таких як толерантність до ризику, інвестиційний горизонт і фінансові цілі.

Цікавим підходом до диверсифікації є так звана «стратегія штанги», за якої частина портфеля інвестується в дуже безпечні інвестиції (наприклад, короткострокові державні облігації), а інша частина — у високоризиковані, але потенційно дуже прибуткові інвестиції (наприклад, венчурний капітал).

капітал). При правильній реалізації ця стратегія може забезпечити як стабільність, так і можливість отримати прибуток вище середнього.

Система принципів формування інвестиційної стратегії підприємства представлена на рис. 1.2.

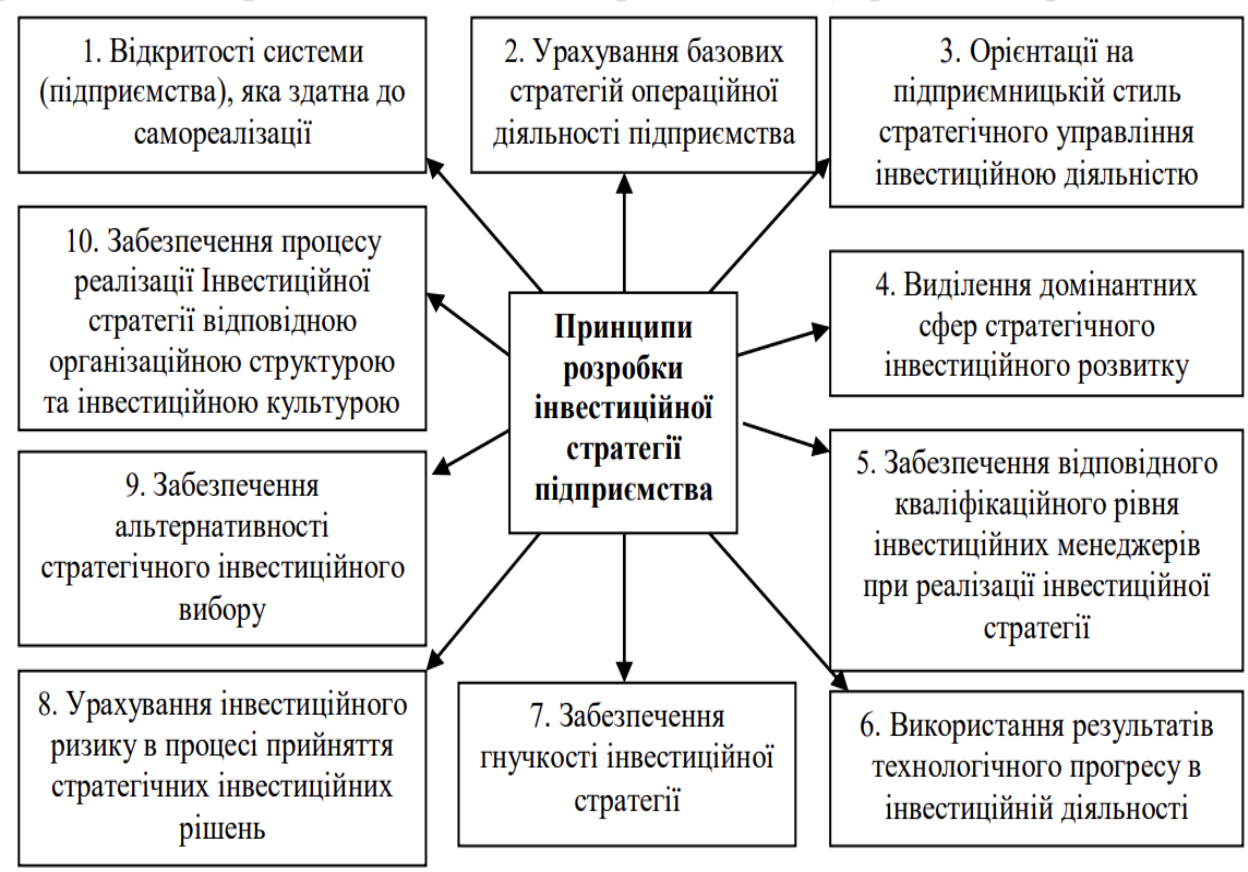

Рисунок 1.2 – Система принципів формування інвестиційної стратегії підприємства [20]

Узагальнені етапи формування інвестиційної стратегії на підприємстві представлені на рис. 1.3.

Рисунок 1. 3 - Узагальнені етапи формування інвестиційної стратегії на підприємстві [21-23]

Послідовність формування та подальшої реалізації інвестиційної стратегії підприємства представлена на рис. 1.4.

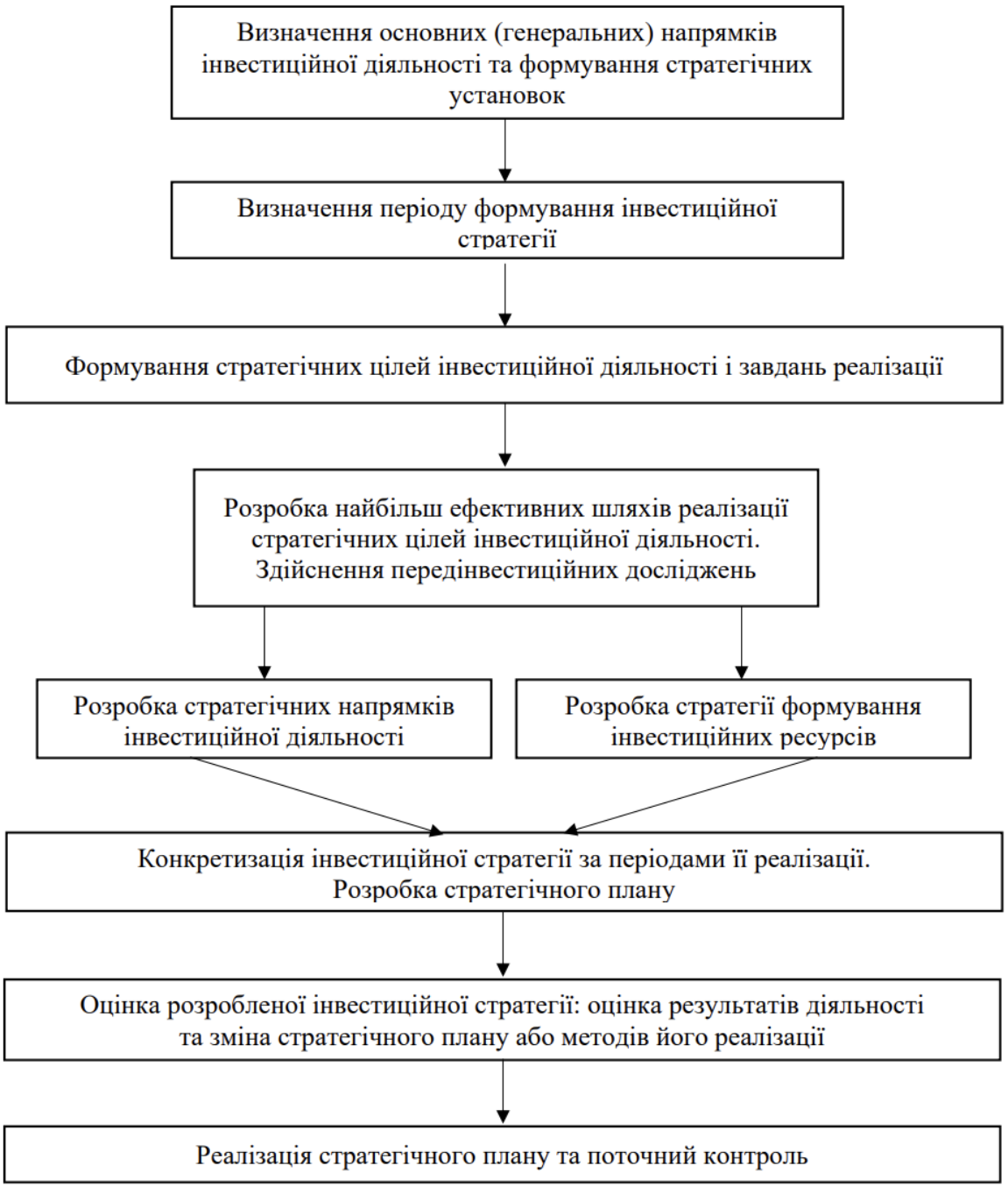

Рисунок 1.2 - Послідовність формування та подальшої реалізації інвестиційної стратегії підприємства [24.]

1.3 Оцінка інвестиційних стратегій підприємства

Ефективна інвестиційна стратегія повинна поєднувати в собі кілька дуже важливих аспектів. З одного боку, має бути можливим відповідний

високий прибуток, інвестиція не повинна бути надто ризикованою та мати можливість працювати в довгостроковій перспективі.

Взаємозв'язок стадій життєвого циклу з загальною стратегією, інвестиційної стратегії та цілей поточної господарської діяльності підприємства представлений у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 - Взаємозв'язок стадій життєвого циклу з загальною стратегією, інвестиційної стратегії та цілей поточної господарської діяльності підприємства

Стадія життєвого циклу підприємства	Загальна стратегія підприємства	Інтерпретація в завданнях економічного розвитку підприємства	Інвестиційна стратегія	Інтерпретація інвестиційної стратегії	Цілі поточної виробничо-господарської діяльності
«Зародження» та «Становлення»	Зростання	Проникнення та закріплення на ринку	Конкурентна, наступальна, галузева та регіональна концентрація	Забезпечення достатнього обсягу основного капіталу та початкових інвестицій у формі капітальних вкладень	Забезпечення виживання, Забезпечення беззбитковості діяльності
«Зростання»	Зростання	Суттєве розширення своєї частки на ринку	Конкурентна, наступальна, галузева та регіональна концентрація, перехід до галузевої диверсифікації	Розширення діяльності за рахунок різноманітності направлень діяльності та поєднання різних форм інвестування	Забезпечення зростання рентабельності
«Зрілість»	Підтримка та реструктуризація, оновлення діяльності (розвиток), реінжиніринг	Розширення сегмента ринка. Регіональна диверсифікація. Секторальна диверсифікація	Конкурентна та портфельна, поєднання наступальної та захисної, галузева та регіональна диверсифікація	Суттєве розширення напрямків інвестиційної діяльності, значний зріст довгострокових інвестиційних витрат	Забезпечення оптимального рівня рентабельності
«Старіння»	Стабілізація, скорочення діяльності чи ліквідація бізнесу або окремих підрозділів	Забезпечення стабільного обсягу діяльності	Захисна, елементи стратегій попереднього етапу	Формування інвестиційного портфелю, необхідного для зберігання стабільного обсягу діяльності	Зберігання стійкості та платоспро-можності підприємства
«Відродження»	Стратегія змін: оновлення, реструктуризація, перепрофілювання, реінжиніринг	Суттєве оновлення форм та напрямків діяльності	Конкурентна, наступальна, галузева та регіональна концентрація щодо нового чи оновленого бізнесу	Диверсифікація напрямків інвестиційної діяльності, пошук нових інвестиційних ресурсів та можливостей	Забезпечення умов для високих темпів зростання прибутку

Джерело [25-16]

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

2.1 Аналіз інвестиційної привабливості економіки України

В умовах постійних змін та швидкого технологічного розвитку, ефективне управління інвестиційними проєктами набуває першочергового значення для підприємств. Оцінювання ефективності реалізації інвестиційних стратегій стає ключовим інструментом для визначення досягнення поставлених цілей, адаптації до змін і впровадження оптимальних підходів у контексті неомодернізаційних перетворень. Враховуючи глибокий вплив таких змін на бізнес-процеси та інвестиційну стратегію, аналіз ефективності стає необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності, сталого росту та успішної адаптації до сучасних реалій.

Повномасштабне вторгнення має значний вплив на діяльність підприємств, спричинюючи нестабільність та невизначеність в економічному та політичному середовищі. Оцінювання показників Ukrainian Business Index (UBI) свідчить про підвищення рівня активності бізнесових структур, проте його зростання є недостатнім (рис. 2.1).

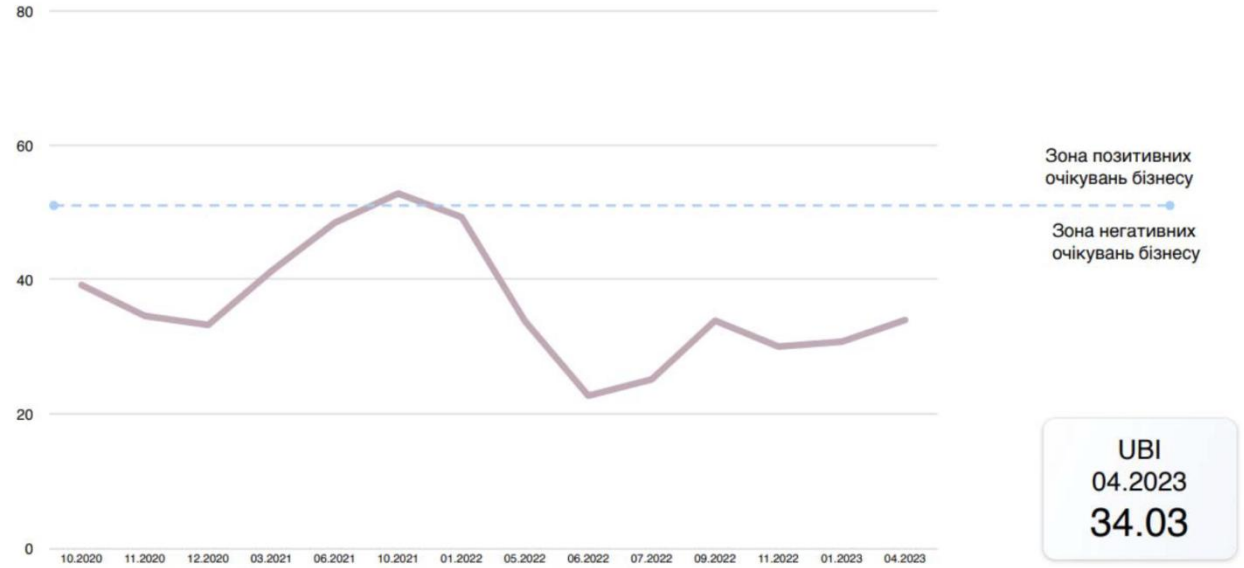

Рисунок 2. 1 - Динаміка Індексу «Активнісьі бізнесу» (Ukrainian Business Index)
Джерело: [27]

Тобто, негативний вплив повномасштабного вторгнення призводить до зменшення довіри інвесторів та втрати їхньої зацікавленості у реалізації довгострокових проєктів. Бізнеси можуть відкладати або переглядати інвестиційні рішення через високі ризики та невизначеність щодо майбутнього, що може обмежити можливості залучення капіталу на розвиток та реалізацію стратегічних планів. Врахування впливу повномасштабного вторгнення стає ключовим аспектом при розробці інвестиційних стратегій, вимагаючи глибокого аналізу ризиків, пошуку альтернативних рішень та більш гнучкого планування. Зміни інвестиційного ландшафту під впливом негативних каталізаторів відображаються на значенні показника Індексу інвестиційної привабливості України, що оцінюється Європейською Бізнес Асоціацією (рис. 2.2).

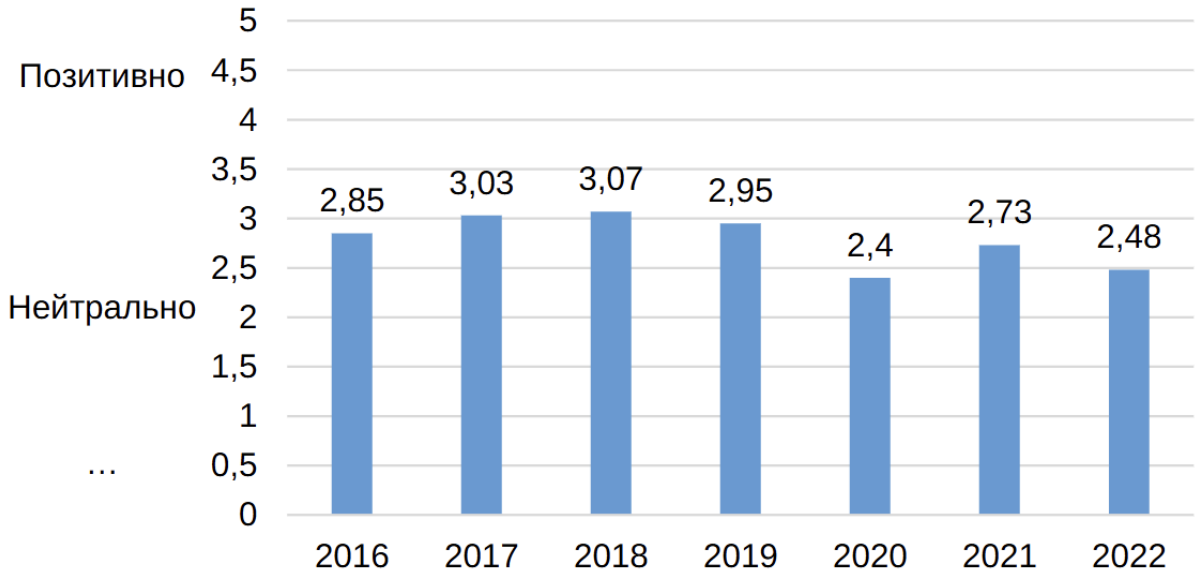

Рисунок 2.2 - Індексу інвестиційної привабливості України

Таким чином, оцінка позитивних і негативних факторів інвестицій під час війни в контексті аналізу Індексу інвестиційної привабливості України дозволяє підприємствам належним чином адаптувати свої стратегії до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, забезпечуючи більшу відповідність до вимог неомодернізаційних процесів та досягнення більшої ефективності реалізації інвестиційних проєктів.

Привабливість інвестицій обумовлена рядом факторів, що віді грають ключову роль в обґрунтуванні параметрів важливості, результативності та вигідності інвестиційної пропозиції. Це показник допомагає інвесторам приймати обґрунтовані інвестиційні рішення та підлаштовувати свої інвестиційні стратегії до стохастичних змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі та ринковому оточенні. зазначені чинники можуть містити такі:

– техніко-економічні та соціально-екологічні, інституціональні характеристики підприємства, що виступає об’єктом інвестування;

– місія підприємства, інвестиційні мотивації, цілі, стратегії, що приймається до уваги інвестором;

– еволюційний розріз та поточні результати економічного розвитку підприємства;

– прогнозовані темпи зростання виробництва, фінансового результату та спрямованість розвитку у довгостроковій перспективі;

– зовнішні впливи, що охоплюють діюче законодавство, стан екологічної ситуації та інтенсивність конкуренції [28].

В даному контексті, ключовими цілями формування інвестиційної стратегії підприємства є:

– раціоналізація залучення до господарського обігу засобів виробництва [29];

– забезпечення зростання ефективності поточної операційної діяльності завдяки впровадженню комплексу організаційно-технологічних заходів та інновацій;

– отримання додаткового прибутку інвесцтіийних проектів з метою поповнення оборотних засобів;

– забезпечення зростання ринкової вартості бізнесу задля формування позитивного інвестиційного іміджу та інвестиційної привабливості підприємства для інвесторів;

– розширення масштабів бізнесу за рахунок диверсифікації у напрямках діяльності чи розширення обсягів виробництва;

– утворення нових форм підприємницької активності через поглинанняабо злиття [2].

Цільова спрямованість інвестиційної стратегії міститься у досягненні оптимальності балансування між припустимим ризиком та бажаною доходністю, формуванні умов сталого розвитку для підприємства та зростання рівня конкурентоспроможності в умовах стохастичності і динамічності середовища господарювання. Зокрема, інвестиційна стратегія спрямована на досягнення ряду ключових цілей, зокрема:

– максимізує отримання прибутку від пакету інвестиційних прєктів, враховуючи рівень ризику;

– мотивація та сприяння високим темпам розвитку господарської активності підприємства через здійснення ефективної інвестиційної стратегії;
– забезпечує належний рівень ліквідності інвестиційних активів та ефективне реінвестування капіталу;
– зменшує ризик інвестиційних операцій, зберігаючи високий рівень дохідності;
– розвиває стратегії модернізації та удосконалення інвестиційної діяльності підприємства;
– допомагає підтримувати фінансовий баланс підприємства під час реалізації інвестиційних проєктів [11].

2.2 Фактори впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання

Фундаментальний аналіз факторів впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання є центральним будівельним блоком для обґрунтованих інвестиційних рішень. Він аналізує економічні показники та дані компанії, щоб визначити внутрішню вартість акцій чи інших активів. Вивчаються різні аспекти компанії, включаючи баланси, звіти про прибутки та збитки, грошові потоки та якісні фактори, такі як якість управління та конкурентна позиція.

Іншим важливим показником є дивідендна прибутковість, яка вказує на відсоток річної виплати дивідендів відносно ціни акції. Компанії зі стабільними та зростаючими дивідендами часто вважаються привабливими інвестиціями.

Фактори впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання представлені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Фактори впливу на ефективність інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання

Фактори	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішні		
Економічні	Проявляється у наявності коштів для фінансування інноваційно- інвестиційних проектів.	Проявляється у відсутності коштів для фінансування інноваційно-інвестиційних проектів.
Технологічні	Забезпечується за достатнього розвитку матеріальної та науково-технічної бази.	Проявляється через недостатній розвиток матеріальної та науково-технічної бази.
Організаційно-управлінські	Забезпечується за гнучкості організаційних структур, демократичного стилю керівництва, можливості самостійного коригування запланованих рішень, достатньої автономії, переважно горизонтального інформаційного забезпечення.	Забезпечується за незмінної організаційної структури, невиправданої централізації, авторитарного стилю керівництва, жорсткого планування, орієнтування лише на традиційні ринки.
Зовнішні		
Екологічні	Визначається новими технологіями, новими матеріалами, новими видами енергії у процесі інноваційної діяльності підприємств.	Визначається застарілим обладнанням, яке не відповідає сучасним вимогам захисту, що породжує зниження якості продукції.
Інформаційні	Забезпечується на основі використання новітніх інформаційних ресурсів, та їх постійного оновлення.	Проявляється у використанні застарілих методів отримання та обробки інформації, через що гальмується час на прийняття управлінських рішень
Політико-правові	Досягається за законодавчого заохочення та державної підтримки.	Проявляється за умов відсутності підтримки та незацікавленості з боку державних органів щодо інвестиційної діяльності підприємств.

Джерело:[30]

З метою забезпечення вибору та подальшої ефективної реалізації інвестиційної стратегії підприємства нагальним завданням є комплексний облік зовнішніх та внутрішніх факторів ефективності інвестування, а також оцінювання, ранжування та відбір відповідної стратегії, що є результатом опрацювання отриманих даних. Тому слід фокусуватися саме на початковій стадії формування інвестиційної стратегії. Для цього підприємству необхідно обрати типа, різновид та специфіку стратегії. Ти та різновид інвестиційної стратегії залежить від комплексу внутрішніх і зовнішніх факторів, систематизація яких подана у табл. 2.1. Таким чином, в умовах мінливості ринку та ринкових коливань, в яких процес господарювання сучасних підприємств зумовлює недостатній рівень фінансової стійкості, інституціональна та методична бази постійно перебуває у стані змін, то слід зробити висновок про необхідність формування інвестиційної стратегії підприємствах на засадах комплексності, гнучкості, ефективності, обґрунтованості, прозорості та синергетичності.

Процедура формування інвестиційної стратегії підприємства передбачає, що інвестиційну діяльність систематизують до двох груп: фінансовою або реальною. Група фінансових інвестицій представлена інвестиціями довгострокові фінансові активи. Реальні (прямі) інвестиції мають на меті відтворення об'єктів матеріальних і нематеріальних активів, що забезпечує удосконалення та розвиток матеріально-технічної бази підприємства. Проте кожна група інвестицій має свої характеристики та специфіку, чинить різний вплив на підсумки господарської діяльності. Тому практичній площині доцільним до використання є певні з наведених у таблицях категорій інвестиційних стратегій підприємства. Зокрема, фінансові інвестиції реалізуються, переважно, у формі портфельних інвестицій. Як портфельну інвестицію слід розуміти портфель певного переліку цінних паперів, які є у власності підприємства.

Протягом реалізації процедури відбору інвестиційної стратегії для умов реалізації портфельних інвестицій підприємствам доцільно застосовувати агресивну, помірну та пасивну стратегії (табл. 2.2) [31].

Таблиця 2.2 – Типологія стратегій портфельних інвестицій

Стратегія	Характеристика
Агресивна стратегія	полягає у формуванні високоприбуткових і високоризикових цінних паперів у портфелі інвестора. Підприємство в цьому разі наймає професіонала для постійної роботи з таким портфелем.
Пасивна інвестиційна стратегія	полягає в підборі у портфель високоліквідних цінних паперів. Це в основному папери «блакитних фішок», державні цінні папери та акції широко відомих компаній. Їхня висока ліквідність є зворотною стороною їхньої прибутковості, вони мають низьку прибутковість і низький ступінь ризику. Не передбачає активної роботи з цінними паперами, ними починають цікавитися в періоди ринкових стрибків і нестабільності. Вони забезпечують досить стабільний дохід, і ця стратегія застосовується, коли у підприємства є вільні кошти.
Помірна інвестиційна стратегія	поєднує агресивну та пасивну інвестиційну стратегії. Диверсифікація портфеля – основа такої стратегії. Купуються такі цінні папери, які забезпечують стійкість портфеля щодо прибутковості і ступеня ризику.

Джерело: [32-33]

Такий тип інвестицій як реальні представляють вкладення інвестиційних засобів у удосконалення або підтримку процесів виробництво продукту або процесів логістики та збуут, через шо інвестор отримує яне менеше 10% у статутному капіталі підприємства. Для умов ведення реальної інвестиційної діяльності вибір типу та кокнретизація інвестиційних стратегій

концентруються у стратегії обмеженого зростання. Також можливим є формування такого типу як стратегія прискореного зростання, стратегія інерційного зростання. При наявності скоалного інвемицйного середовища доцільним є вибір на користь комбінованої стратегії (табл. 2.3) [10].

Таблиця 2.3 - Типологія реальних інвестицій

Стратегія	Характеристика
Стратегія обмеженого зростання	використовується підприємствами, що мають впевнене становище на ринку, унікальну продукцію за практичної відсутності конкурентів. Інвестиції спрямовуються на розширення виробництва. Інший тип інвесторів, які вибирають таку стратегію, – це підприємства з обмеженими ресурсами. Недолік ресурсів і неможливість їх збільшити призводить до стратегії самообмеження розвитку підприємства.
Стратегія прискореного зростання	спрямована на забезпечення високих темпів операційної діяльності, насамперед обсягів виробництва і реалізації продукції. У цих умовах збільшується потреба в інвестиційних ресурсах, спрямованих на приріст обігових і необігових активів підприємства. Відповідно, пріоритетним напрямом стратегічного інвестиційного розвитку підприємства є ріст обсягу реальних інвестицій.
Стратегія інерційного зростання	вибирається підприємствами під час завершення інвестиційного проекту або ліквідації підприємства.
Комбінована інвестиційна стратегія	застосовується великими підприємствами, в надрах яких йдуть різні процеси, беруть участь різні підрозділи, кожен із яких має свою інвестиційну стратегію розвитку.

Отже, обрання типу та формування складових ефективної інвестиційної стратегії залежить від ряду факторів, ключовими з яких є ідентифіковані особливості інвестиційної діяльності підприємства, місії та прийнятої загальної стратегії розвитку підприємством під впливом стохастичності та не детермінованості господарського простору. Коректно обґрунтована інвестиційна стратегія сприятиме на підприємстві чіткості управлінських рішень щодо реалізації поставлених господарських задач, визначенні цільових орієнтирів та фокусуватиметься на найбільш результативних інструментах їх виконання. Таким чином, слід акцентувати на тому, що формування інвестиційної стратегії в динамічних умовах господарського середовища є процесом інноваційного характеру, що має реалізовуватися корельовано до основних принципів стратегічного управління. Це забезпечує синергетичність, що означає, що всі компоненти та складові інвестиційної стратегії будуть взаємодіяти як єдиний механізм системи більш високого і складного рівня. Така складність та синергетичність сприятиме більш

результативному виконання поставлених стратегічних та тактичних завдань, ефективному досягненню оперативних цілей господарювання та розвитку підприємства в цілому. Комплексний аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, ринкового оточення підприємства, прийняття до уваги позитивного і негативнлшл впливів надає можливості більш ґрунтовного вибору та схвалення складових інвестиційної стратегії, що повинно враховувати передусім специфіку місії, задач господарювання, його поточного фінансового стану та перспектив розвитку підприємства, а також бажані напрями інвестиційної діяльності.

2.3 Складові механізму формування інвестиційної стратегії підприємства

Довгострокова інвестиційна стратегія підприємства також не є осторонь від окремих середньострокових та короткострокових елементів, які у подальшому сприяють розробці конкретних управлінських рішень для формування інвестиційного портфеля та реалізації інвестиційних програм і проектів. Інвестиційна стратегія (ІС) підприємства у процесі формування вимагає певних творчих зусиль, які в змозі здійснити лише команда підготовлених високопрофесіональних фахівців. Найнеобхіднішою передумовою формування ІС виступає загальна стратегія економічного розвитку підприємства. Стосовно неї ІС має підлеглий характер і повинна мати збіг у цілях і етапах реалізації. ІС розглядається як один з головних факторів забезпечення ефективного розвитку підприємства залежно від вибраної ним загальної економічної стратегії. ІС підприємства формується впродовж кількох етапів (рис.2.3).

Рисунок2.3 - Основні етапи формування ІС підприємства

Для визначення періоду формування ІС головною умовою є передбачуваність розвитку економіки загалом та інвестиційного ринку зокрема. З огляду на нестабільність розвитку економіки країни цей період досить нетривалий і, як правило, не перевищує 3-5 років. Також беремо до уваги, що ІС не може виходити за межі періоду, визначеного для формування загальної економічної стратегії підприємства. Важливою умовою визначення періоду формування ІС підприємства є її галузева приналежність. Найбільший за часом період (більше ніж 10 років) притаманний для розроблення ІС так званими інституціональними інвесторами (інвестиційними фондами, компаніями тощо); менший (5-10 років) період звичаєвий для підприємств, які здійснюють свою діяльність в сфері виробництва засобів виробництва і в добувних галузях промисловості; ще коротшим періодом (3-5 років) характеризуються для підприємства, що працюють в сфері виробництва споживчих товарів, роздрібної торгівлі та послуг населенню. Враховується також при визначенні періоду формування

ІС і розмір підприємства. Щодо інвестиційної діяльності великих підприємств, то вона прогнозується на триваліший період.

Стратегічні цілі інвестиційної діяльності формуються, передусім, з урахуванням системи цілей загальної стратегії економічного розвитку. Дані цілі можна сформувати у вигляді забезпечення приросту капіталу, зростання рівня прибутковості інвестицій та суми доходу від інвестиційної діяльності, пропорційних змін в формах реального та фінансового інвестування, зміни технологічної та відновлюваної структури капітальних вкладень, зміни галузевої та регіональної спрямованості інвестиційних програм тощо. Загалом, реалізація стратегічних цілей інвестиційної діяльності відбувається у двох напрямах. Перший з них охоплює розроблення стратегічних напрямів інвестиційної діяльності з визначенням наступних завдань:

1. Співвідношення різних форм інвестування на окремих етапах перспективного періоду.

2. Галузева особливість та приналежність інвестиційної діяльності.

3. Регіональна особливість та приналежність інвестиційної діяльності.

На другому напряму розробляється стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства, яке повинно здійснюватися у певній послідовності.

Основні етапи розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства представлені на рис. 2.4.

Рисунок 2.4 - Основні етапи розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства

Прогнозування потреби в загальному обсязі інвестиційних ресурсів Вивчення можливості формування інвестиційних ресурсів за рахунок джерел Визначення методів фінансування окремих інвестиційних проектів та програм Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua 267 Всі джерела формування інвестиційних ресурсів поділяються на три групи : власні, позичкові та залучені.

Рисенок 2.5 - Характеристика основних джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства

Доцільним є визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм та проектів, що дає змогу розрахувати пропорції в структурі джерел інвестиційних ресурсів. Для розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів необхідно розглянути п’ять основних методів фінансування.

Зміст базових методів фінансування інвестиційної старетгії представлений на рис. 2.6.

Рисунок 2.6 – Зміст базових методів фінансування інвестиційної старетгії

Повне самофінансування актуальне для реалізації невеликих реальних інвестиційних проектів, а також для фінансових інвестицій. Щодо акціонування, то, як правило, воно використовується для реалізації доволі масштабних реальних інвестицій при галузевій чи регіональній диверсифікації інвестиційної діяльності

Кредитне фінансування має застосовування, перш за все, при інвестуванні в ліквідні об'єкти, які підлягають швидкій реалізації і мають високу норму прибутковості інвестицій. У разі нестачі власних фінансових засобів для реального інвестування й при інвестиціях в реальні проекти з невеликим періодом експлуатації або ж з великим ступенем технологічних змін використовують лізинг та селенг. Застосовується також змішане фінансування, що базується на різних комбінаціях перерахованих методів і може бути використано для всіх форм і видів інвестування. Конкретизація ІС по періодах її реалізації передбачає зовнішню синхронізацію, тобто узгодженість в часі реалізації ІС із загальною стратегією економічного розвитку підприємства, із прогнозними змінами кон'юнктури інвестиційного ринку, а також внутрішню синхронізацію, тобто узгодженість в часі реалізації окремих напрямів інвестування із формуванням необхідних для цього інвестиційних ресурсів. Оцінка розробленої ІС відбувається на основі критеріїв (рис.2.7).

Рисунок2.7 - Основні критерії оцінки розробленої ІС підприємства

Узгодженість ІС підприємства із загальною стратегією його економічного розвитку веде до узгодженості цілей, напрямів та етапів реалізації цих стратегій. За допомогою оцінки внутрішньої збалансованості можна визначити, наскільки узгоджуються заплановані стратегічні цілі та напрямки інвестиційної діяльності, послідовність їх виконання та реалізація інвестиційної стратегії за певний проміжок часу. Узгодженість ІС із зовнішнім середовищем визначає ступінь чутливості ІС до прогнозних змін в економічному розвитку та інвестиційному кліматі країни, а також кон'юнктури інвестиційного ринку. У процесі оцінки можливості реалізації ІС з врахуванням наявного ресурсного потенціалу має місце розгляд потенційних можливостей підприємства у формуванні потрібних ресурсів, а саме: фінансових, трудових, технологічних, енергетичних тощо. З метою оцінки прийнятності рівня ризику при реалізації ІС розглядають рівні основних інвестиційних ризиків і їх гіпотетичні фінансові та ділові наслідки для підприємства, а також відсутність суттєвих перешкод на шляху реалізації ІС. Реальною оцінкою результативності інвестиційних програм є, насамперед, визначення економічної ефективності їх реалізації. Заслуговують оцінювання і неекономічні результати, у тому числі

поліпшення іміджу підприємства, покращання умов праці її співробітників, престижність запропонованих стратегією зон господарювання тощо. Таким чином, розроблення ІС дає змогу приймати оптимальні управлінські рішення, які в умовах зміни зовнішніх та внутрішніх чинників позитивно впливають на розвиток підприємства в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Управління інвестиційною стратегією підприємства

На сучасноу етапі інвестиційна стратегія підприємства є інструментом стратегічного управління в загальній системі менеджменту [33-35], Основою механізму управління інвестиційною стратегією на сучасному етапі має становити добірка загальних та спеціальних принципів:

1. Системність. Це принцип означає, що інвестиційна стратегія формується як комплекс окремих субстратегій, які обираються виходячи з окреслених напрямів інвестиційної діяльності. Крім того інвестиційна стратегія є складовою загальної стратегії підприємства. Тому її формування та реалізація повинна здійснюватися в площині зв'язку між місією підприємства, стратегічними цілями, тактичними і оперативними завданнями в системі менеджменту господарської діяльності.

2. Оптимальність. Під час формування інвестиційних альтернатив повинно здійснювати вибір оптимального за співвідношенням результативності та витратам ресурсів варіанту інвестиційного рішення).

3. Економічність. Означає вимогу досягнення ситуації, в якій обсяг задіяних інвестиційних ресурсів не повинен перевищувати величину ефекту від інвестування.

4. Адаптивність. Означає вимогу забезпечення підстрюваності інвестиційної стратегії до умов змін факторів внтуршінього і зовнішнього середовища, ринкового оточення. У підсумку результат стратегічного розвитку підприємства в результаті обраної траєкторії інвестиційної діяльності підприємства полягає у спрямованості, формі, методах формування, підготовки та контролінгу, побудованій організаційній

структурі управління, досягнених стандартів інвестиційній культурі, які є прогнозованими величинами та відображать швидкість реакції на відповідні виклики ринкового середовища існування суб'єкта господарської діяльності.

5. Безперервність. Означає ситуацію, в якій процес управління інвестиційною стратегією має безперервну характеристику. Це є свідченням того, що вибір інвестиційної стратегії не є рандомним. Тому якщо реалізація обраної інвестиційної стратегії не дає бажаних результатів, то виникає нагальна необхідність та можливість вибору та подальшої реаілазції іншої стратегії з переліку альтернатив.

6. Цілеспрямованість. Означає, що реалізація вибраної інвестиційної стратегії орієнтована на досягнення кількісно та якісно визначених та обґрунтованих цілей господарювання підприємства.

7. Легітимність. Означає, що реалізація обраної інвестиційної стратегії відбувається у правовому полі із дотриманням положень чинного законодавства.

8. Синергетичність. Означає, що реаілазція субстратегій, що включаються до складу інвестиційної стратегії, забезпечує отримання більшого за значенням ефекту інвестування, ніж проста алгебраїчна сума результатів поодинокого їх впровадження.

Управління інвестиційною стратегією підприємства , складові системи та взаємопідпорядкованість представлені на рис. 3.1.

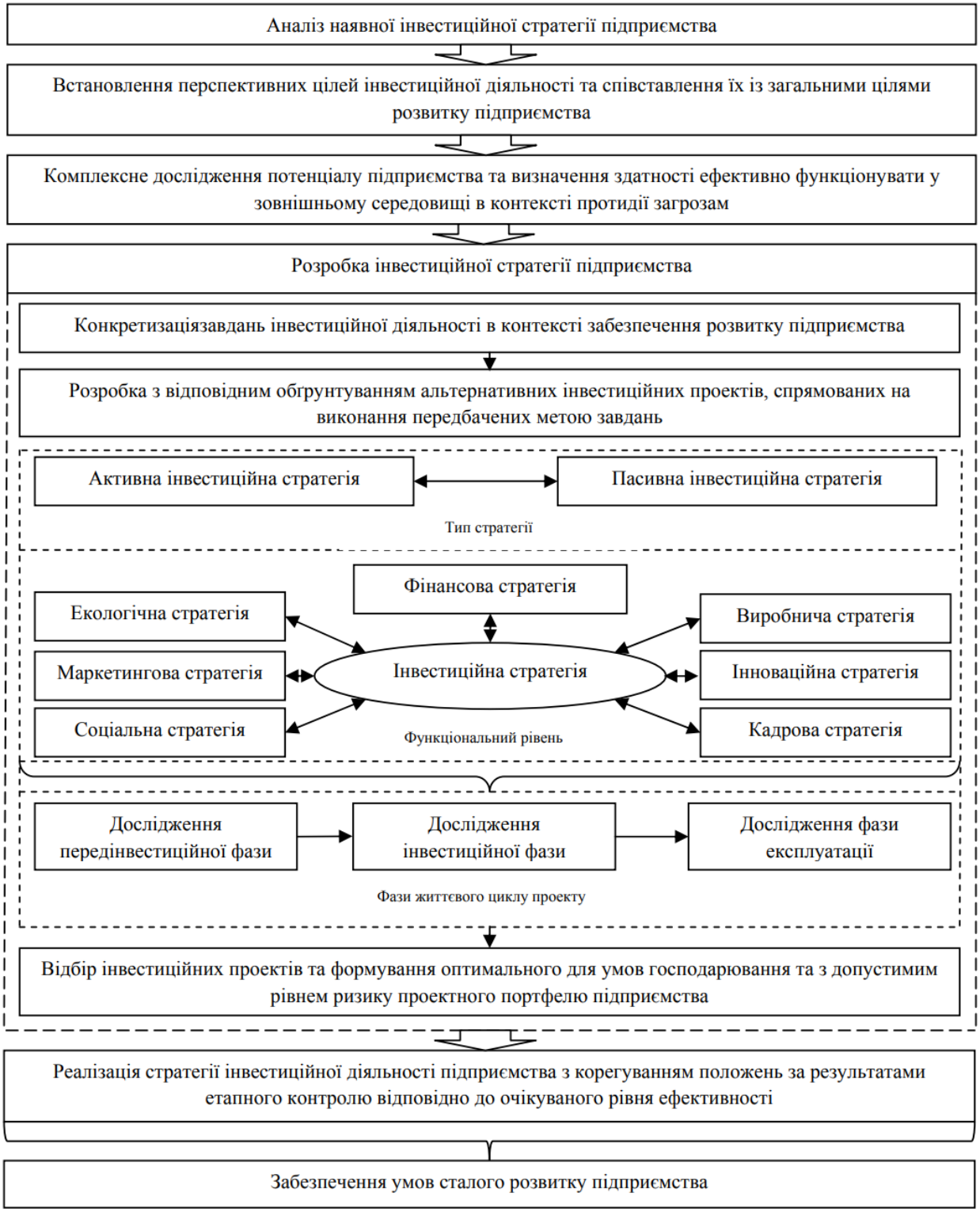

Рисунок 3.1 - Управління інвестиційною стратегією підприємства [36]

Різноманітність інвестиційних стратегій, якими користуються підприємства, визначається дією чинників зовнішнього та внутрішнього

середовища, типом загальноорганізаційної стратегії та багатьма іншими функціональними стратегічними засобами. Зокрема, інвестиційна стратегія відображає специфіку підприємства, дає змогу порівняти його з іншими підприємствами, виявити переваги та можливості, які з'являються у результаті динамічних процесів в економічній галузі країни та світу. На часі розробки на теренах інвестиційної стратегії визначає кардинальна зміна цілей операційної діяльності підприємства, що тісно пов'язано з появою нових комерційних можливостей. Дані цілі реалізуються шляхом зміни асортименту, виробничих потужностей, впровадження нових технологій, пошуку нових ринків збуту продукції (товарів або послуг) тощо. За цих умов суттєве підвищення інвестиційної активності підприємства й диверсифікованість форм інвестиційних проєктів повинні мати прогнозований характер, що потребує розробки чітко окресленої інвестиційної стратегії. Головна мета й основні задачі системи менеджменту інвестиційною стратегією реалізуються через здійснення конкретних функцій [37].

Можна поділити ці функції на дві базові групи згідно з синергетичним змістом системи менеджменту інвестицій на підприємстві. Щодо функцій інвестиційного менеджменту як складової зашальної управлінської системи, то вони є складовими елементами загального процесу управління незалежно від виду господарської діяльності підприємства, його статуту і організаційно-правової форми, масштабу виробництва, форми власності та інше. Для теорії управління ці функції виступають як базові. Функції інвестиційного менеджменту як спеціальної області управління підприємством. Щодо складу цих функцій, то вони визначаються конкретним об'єктом даної системи менеджменту інвестицій. У теорії менеджменту ці функції розглядаються як специфічні. Управління інвестиційною стратегією підприємства характеризується кількома типовими функціями, які різняться метою реалізації обраної стратегії та пакету окремих інвестиційних проєктів. Безперечно, інвестиційна стратегія завжди пов'язана з актуальним станом

підприємства, його діючою технічною, технологічною та фінансовою базою, поточною фінансово-господарською діяльністю. Стратегією вважається навіть прийняття рішення нічого не змінювати на підприємстві, бо це теж стратегія, яка має бути обґрунтована, досліджена та сформована [4]. Процес управління інвестиційною діяльністю потребує певного механізму.

Механізм інвестиційного менеджменту можна представити як систему основних елементів для регулювання процесу розробки і реалізації інвестиційних рішень підприємства. До структури механізму інвестиційного менеджменту входять такі складові:

- ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства. Формування цього механізму відбувається, насамперед, у сфері інвестиційного ринку (передусім ринку цінних паперів, крипторіників), крім того традиційного товарного ринку (передусім ринку засобів виробництва, предметів праці і готової продукції) залежно від їх сегментації та стану ринкового середовища;

- нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності підприємства державою. Спосіб регулювання обумовлений специфікою внутрішнього механізму регулювання певних аспектів інвестиційної активності підприємства. Таке регулювання комплектується в межах підприємства, відповідно регламентуючи ті чи інші оперативні управлінські рішення у сфері ефективності окремих інвестицій та інвестиційної стратегії в цілому. Зокрема, регулювання ряду аспектів інвестиційної активності підпорядковується вимогам статутним документам підприємства [38].

Мають право на існування й інші підходи щодо управління інвестиційною діяльністю [39]. У цьому випадку механізм управління інвестиційною діяльністю розглядається як система основних складових, що регулюють процес розробки та реалізації інвестиційних рішень підприємств. Структуру цього механізму складають:

- ринковий механізм саморегулювання та ціноутворення на основі попиту і пропозиції на інвестиційних ринках;

- державне нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності;

-внутрішній механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства (за деякими напрямками інвестування регулювання здійснюється за допомогою розробленої інвестиційної стратегії та цільової інвестиційної політики, внутрішніх нормативів та вимог до інвестиційної діяльності за її відповідними аспектами);

- система конкретних методів управління, за допомогою яких очікуються конкретні результати інвестиційної діяльності.

Застосування гнучкого механізму здійснення підприємством інвестиційної діяльності дозволяє з максимальною швидкістю дійти заданих цілей та вирішити основні проблеми розвитку економіки підприємства. Це позитивно впливає на результативне виконання конкретних функцій управління інвестиційною діяльністю, на їх повну і послідовну реалізацію, що є надійною базою активної інвестиційної політики та ефективної господарської діяльності підприємства. За об’єкти інвестиційного планування можуть бути взяті: постановка цілей інвестиційної діяльності й вироблення інвестиційної стратегії підприємства, розподіл і перерозподіл інвестиційних ресурсів у відповідності зі змінами зовнішнього й внутрішнього середовища, виділенням необхідних стандартів інвестиційної діяльності тощо [5].

Дослідження макроекономічних умов здійснення інвестиційної діяльності й прогнозування кон’юнктури інвестиційного ринку. У цьому випадку особливу увагу звертають на дослідження (оцінювання) правових умов здійснення інвестиційної діяльності у країні відносно окремих форм інвестицій, а також проведення детального аналізу чинників, які беруть участь у формуванні кон’юнктури інвестиційного ринку за окремими сегментами, пов’язаними з діяльністю підприємства [40].

3.2 Оцінка якості інвестиційної стратегії підприємства

Аналіз і оцінювання інвестиційної стратегії підприємства становлять досить складну задачу у практичній плозиці, що вирішується як кількісними, так і якісними методами. Починаючи з часу формування концепція такої стратегії враховуються для оцінювання мета, принципи, компонети, задачі, цілі, сумісність з місією підприємства, його стратегічними задачами розвитку, окреслює форми і методики економічного обґрунтування потенційних інвестиційних задумів, що складають комплекс інвестиційної стратегії, за допомогою яких буде досягатись мета цієї стратегії, і є невід'ємними елементами діагностики під час їх виконання. Надважливим етапом при формуванні інвестиційної стратегії є її аналізування та оцінка. З огляду на вищенаведене спробуємо запропонувати власну методику оцінки інвестиційної стратегії, за основу якої візьмемо обгрунутвання рівня та аналіз якості інвестиційної стратегії. Розглянемо передусім термін якість як філософське поняття у соціаогуманітарних науках.

Звернемость до визначення античного філософа Арістотеля, що якість – це побічна характеристика, на основі якої річ відноситься до певного типу чи виду; побічна характеристика, що ідентифікує зміст та рід, до якого відноситься ця річ (її змістовні властивості, унікальні якості та специфічні форми) і як річ функціонує (її спроможності, функції, задачі, поведінка та навички); побічна характеристика, яка відображає зовнішній контур оцінювання [3]. Якість – це комплекс властивостей та характеристик досліджуваного об'єкта, що відображають його спроможність відповідати певним передбаченим вимогам особи, що спостерігає цей об'єкт. Це обґрунтування якості стосується процесів виробництва товарів, надання послуг, процесів, адже будь-яка продукція (товар, послуга, процес) мають відповідати фіксованим та вимірюваним вимогам споживачів. Стосовно рівня якості, то він має відносну характеристику, отриману при порівнянні кількісних або якісних характеристик якості об'єкта оцінювання або

спостереження зі значеннями відповідних характеристик одночасно вироблених зразків аналогічної за функцією продукції/послуги/процесу. Інтегральною мірою оцінювання якості, наприклад, результатів використання техніки, обладнання, машин, проектів або процесів, виступає абстрактна суспільно-корисна праця, що відбивається у підсумках реалізації процесу трансформації вихідної речовини до кінцевого продукту, що опосередковано зберігається у виробничому процесі у вигляді технологій, схем, інструкцій [41].

Отже, підсумуємо, що якість становить вищу характеристичну форму оцінки об'єкту/суб'єкту (товарів, послуг, процесів тощо), яка, у свою чергу, формується від параметрів, складових об'єкту/суб'єкту, утворених в результаті суспільно-корисної абстрактної праці. В той же час, праця може бути продуктивною, ефективною, дешевою, але в результаті товари/ послуги при цьому можуть бути неякісними.

Зводячи докупи вищенаведені аргументи, запропонуємо наступну характерристику показника якості інвестиційної стратегії. В цілому якість інвестиційної стратегії можна представити як оціночну характеристику інвестиційної стратегії, супроводжувана конкретними вимірюваними параметрами, а саме: ефективність, рівень ризику та невизначеності, впливовість факторів макро-, мікро- та мезосередовища, параметри ринкового середовища.

До того ж, кожен із зазначених показників має інтегральне походження, тобто характеризується залежністю власного рівня від відповідних одиничних параметрів. Відмітимо, що ефективність вимірюється одночасно із параметрами безризикованості, відсутності впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища) інвестиційної стратегії, що не позначить автоматичну її якість. При цьому на фоні ефективності інвестиційна стратегія може характеризуватися високим рівнем ризику, або характеризуватися суттєвим впливом факторів макро-, мікро- та

мезосередовища, що зробить імплементацію інвестиційної стратегії недосяжним , тобто, позначиться на якості.

Також якість інвестиційної стратегії може характеризуватися числовим значенням, що буде обумовлене числовим значенням інших інтегральних параметрів та характеризувати її рівень. Можна зробити висновок, що якість інвестиційної стратегії (Qs) обумовлена двома основними параметрами: ефективність (Es) та ризик (Rs).

Математичними засобами доцільно представити інвестиційну стратегію (Qs) як функцію двох аргументів

$$(Es, Rs): Qs = f(Es,Rs). \quad (3.1)$$

Звідси виходить, що якість інвестиційної стратегії є функцією, що є прямо пропорційною рівню ефективності, тобто, з підвищенням ефективності інвестиційної стратегії підвищується її якість. Також ефективність інвестиційної стратегії може бути обчислена на засадах відомих формул розрахунку отримання економічного ефекту в майбутньому та фінансових показниках автотранспортних підприємств. Безсумнівно, що якість інвестиційної стратегії зворотно пропорційна ризику при її впровадженні. Адже, чим вищим є рівень ризику, тим менший є рівень показника якості інвестиційної стратегії. Використовуючи різні методи оцінки можна також обчислити рівень ризику (отримати його числове значення). У разі нульового ризика (інвестиційна стратегія, що є безризиковою) якість є прямо пропорційною до рівня ефективності. Суттєво для оцінювання якості інвестиційної стратегії треба враховувати впливовість важливих показників: що визначається станом макро-, мікро-, мезосередовища. Можна відобразити ці характеристика як коефіцієнти впливу (параметрів), що з одного боку впливають на ефективність інвестиційної стратегії (має місце пряма пропорційна залежність, тобто чим вищою є оцінка, тим вищою є сама ефективність). З іншого боку ризик

характеризується як зворотна пропорційність, тобто чим вищою є оцінка, тим меншим є ризик). Як показує виявлена залежність, коефіцієнти (параметри) впливають на якість інвестиційної стратегії. Зауважимо, що параметри впливу не є константами і можуть змінюватись відповідно до загальної економічної ситуації, що обумовлена як зовнішніми, так і внутрішніми факторами господарювання підприємства на період розрахунку якості інвестиційної стратегії. У даному випадку параметри є прямо пропорційними до рівня ефективності Es (чим вищим є значення коефіцієнту, тим вищим є рівень ефективності), та є зворотно пропорційними рівню ризику Rs (чим вищим є зазначений параметр, тим менший є рівень ризику).

Визначаємо математичну функцію за такою формулою:

$$Qs = \frac{(a+b+c)}{3} * \frac{E_s}{1+\frac{3R_s}{(a+b+c)}} = \frac{(a+b+c)^2 * Es}{3(a+b+c)+9R_s} \quad (3.2)$$

де Qs – параметр якості інвестиційної стратегії;

Es – рівень ефективність інвестиційної стратегії, 0≤Es≤1;

Rs – рівень ризику при реалізації інвестиційної стратегії, 0≤Rs≤1;

a – параметр впливу зовнішнього середовища (макросередовища), 0≤a≤1;

b – параметр впливу внутрішнього середовища (мікросередовища), 0≤b≤1;

c – параметр впливу ринкових факторів (мезосередовища), 0≤c≤1.

Максимально можливе значення параметру якості інвестиційної стратегії становить 1. Це свідчить про те, що безризикова інвестиційна стратегія, має максимальну ефективність (Es) та не має впливу чинників внутрішнього, зовнішнього, та ринкового середовища.

Звернемо увагу на те, що кожен з аргументів цільової функціональної залежності, в свою чергу, представляє інтегральний показник, в якому міститься вплив інших параметрів при використанні підходу експертних (бальних) оцінок та вагомих коефіцієнтів по кожному одиничному показнику. До суттєвих недоліків бальних оцінок можна віднести суб'єктивність, однозначний вплив людського фактору при здійсненні процедури оцінюванні. У практичній діяльності автотранспортних підприємств спостерігається, що при будь-яких методах оцінювання, насамперед, бальний метод оцінювання, на підсумкове рішення щодо вибору як окремого інвестиційного проекту, так формування інвестиційної стратегії, до якою входить пакет інвестицій,. Крім того фіксується суб'єктивність та вплив людського фактору. що при застосуванні системи експертного оцінювання бали, що виставляються експертами щодо впливу суб'єктивізму на результат буде мінімальним. Має значення також кількість експертних оцінок, що безпосередньо впливають на об'єктивність підсумкового результату оцінювання, адже: чим більшою є кількість експертів, залучених до процедури оцінювання, тим меншим буде вплив суб'єктивізму на підсумковий результат.

На основі вищенаведеного можна побудувати матрицю можливих значень якості інвестиційної стратегії в залежності від змінних параметрів Es, та Rs з кроком дискретності 0.05 та коефіцієнтів a=b=c=1.

На практиці цікавими є значення якості інвестиційної стратегії, які перевищують 0.5 (Qs > 0.5). Як бачимо, одне і теж значення Qs можна досягнути при різних значеннях Es та Rs. Вважаємо це важливою перевагою при використанні цієї системи оцінки: можливість гнучкості при розрахунку цих інтегральних параметрів. За меншим значенням якості отримаємо більшу гнучкість системи. Ця гнучкість у системі оцінювання якості інвестиційної стратегії при розрахунках має важливе значення при виборі як окремих інвестиційних проектів, так і при формуванні загальної інвестиційної стратегії.

Значення якості інвестиційної стратегії в залежності від ефективності та ризику при значенні коефіцієнтів впливу a=b=c=1. Ми можемо, по-перше, використовувати більший діапазон показників та коефіцієнтів, при розрахунках майбутніх значень та моделюванні (прогнозуванні) різних ситуацій, а відповідно охоплювати більшу кількість можливих/потенційних варіантів розвитку; по-друге, є можливість обирати пріоритет між значеннями Es та Rs. Це дає можливість інвесторам більш свідомо та зважено приймати рішення щодо пріоритету основ них параметрів інвестиційної стратегії (мати більшу ефективність при меншому ризику, чи меншу ефективність при більшому ризику).

На основі даних таблиці побудуємо тривимірну модель якості інвестиційної стратегії (рис. 3.2).

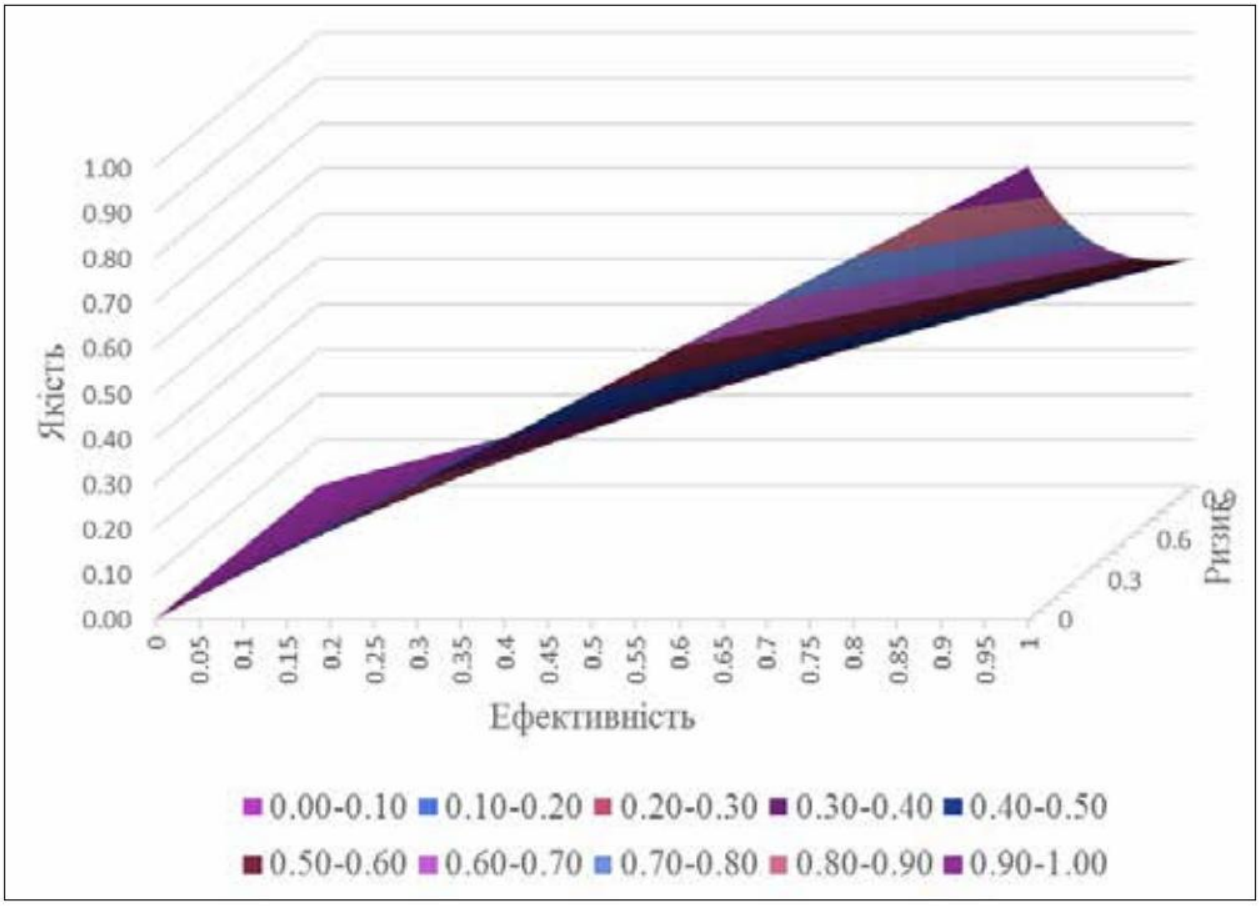

Рисунок. 3.2 - Тривимірна модель оцінювання якості інвестиційної стратегії

При оцінюванні якості інвестиційної стратегії можна зробити наступні висновки:

1. При нульовому значенні ризику (Rs = 0, безризикова інвестиційна стратегія) якість інвестиційної стратегії залежить тільки від її ефективності та коефіцієнтів впливу.

2. Максимальне значення ризику (Rs = 1) не відміняє формування та здійснення інвестиційної стратегії, але її якість зменшується вдвоє.

3. При нульовому значенні ефективності (Es = 0) подальше формування та впровадження інвестиційної стратегії не має сенсу навіть при відсутності ризику та відсутності впливу коригуючих коефіцієнтів. Відповідно, як наслідок, розрахунок ефективності має бути першим серед розрахунків інших параметрів та коефіцієнтів. Тобто, якщо результат розрахунку показує нульове значення ефективності інвестиційної стратегії, то розрахунок інших параметрів та показників не має сенсу.

4. Одночасне нульове значення всіх коригуючих коефіцієнтів (a=b=c=0) означає, що чинники впливу макросередовища, мікросередовища та мезосередовища (конкурентного середовища) блокують/унеможливлюють подальше формування та впровадження інвестиційної стратегії.

У разі екстремальних подій (війна, природні катаклізми, глобальні терористичні події тощо) в регіоні здійснення інвестиційної стратегії, або при наявності судових справ з блокуванням діяльності автотранспортного підприємства. Відповідно, розрахунок коефіцієнтів впливу має бути наступним після розрахунку ефективності інвестиційної стратегії. Розраховуючи коефіцієнти слід ретельно аналізувати імовірність настання форс-мажорних/ неочікуваних ситуацій та розробляти відповідні заходи, що пом’якшують негативний вплив на здійснення інвестиційної стратегії.

Отже, ефективність інвестиційної стратегії – один з інтегральних параметрів якості інвестиційної стратегії. По суті оцінка ефективності інвестиційної стратегії є оцінкою ефективності обраних інвестиційних проектів, кожен з яких має власні розрахункові показники. Таким чином,

механізм бальної оцінки та коефіцієнтів питомої ваги на оцінку ефективності кожного проекту допоможе отримати загальну (інтегральну) оцінку ефективності інвестиційної стратегії.

Наступним є розрахунок коефіцієнтів впливу (a, b, c) після розрахунку ефективності інвестиційної стратегії. При розрахунку інтегрального коефіцієнту впливу макросередовища (a) запропоновано використати метод PEST-аналізу, який передбачає виділення чотирьох основних груп аналізу: політико-правові фактори, економічні фактори, соціальні-географічні фактори, технологічні фактори .Слід зважати на те, що вплив кожного окремого фактору можу бути як позитивним, так і негативним. Перед розрахунком інтегрального коефіцієнту впливу мікросередовища (b) на якість інвестиційної стратегії автор виокремив основні фактори, які впливають на інвестиційну діяльність автотранспортного підприємства: фінансово-правові відносини з власниками підприємства, з постачальниками та партнерами, з клієнтами, з іншими суб'єктами господарювання (орендодавці, орендарі, сусіди, філіали та окремі підрозділи підприємства і т.і.), корпоративна культура, внутрішня політика підприємства, бізнес-процеси підприємства, правові відносини з державою, контролюючи органи, кадрова політика підприємства. Від кожного з цих факторів, які мають певний вплив на інвестиційну діяльність, залежить якість інвестиційної стратегії. Чим вищий вплив окремого фактору тим менша його розрахункова оцінка, що зменшує якість інвестиційної стратегії. При розрахунку інтегрального коефіцієнту (c) впливу мезосередовища (конкурентного середовища) на оцінку якості інвестиційної стратегії запропоновано враховувати вплив наступних факторів: наявність конкурентів, конкурентоспроможність постачальників/продавців, загроза появи нових конкурентів, загроза появи нових конкурентних послуг/товарів, конкурентоспроможність самого автотранспортного підприємства, можливість клієнтів/ покупців, державна політика в сфері регулювання конкуренції.

Для обґрунтування інтегрального параметру рівня ризику (Rs) при оцінці якості інвестиційної стратегії пропонується базуватися на комбінованому методі, в якому буде поєднувати статистичний метод при обґрунтуванні рівня ризику отримання інвестиційних результатів (коефіцієнт варіації) та експертний метод при обґрунтуванні рівня імовірності отримання результатів розрахунку параметрів інвестиційної привабливості.

З вищенаведеного можна зробити висновок, що запропонований підхід з оцінювання якості інвестиційної стратегії представляється ефективною методикою, яка кількісно на основі математичного підходу враховує взаємообумовленість якості інвестиційної стратегії від базисних параметрів (рівень ефективність та міра ризику) та факторів впливу господарського середовища (макро-, мікро та мезосередовище/ринкове оточення). До того ж, запропонована методика є досить гнучким інструментом, що сприяє прогнозувати певні результати та об’єктивно формувати найбільш привабливі для інвесторів та підприємства-реципієнта напрями стратегічного розвитку діяльності підприємства. Це дає ряд конкретних переваг у можливості практичного використання методики підприємствами при формуванні та оцінюванні якості інвестиційної стратегії в умовах мінливого стохастичного середовища ринку.

ВИСНОВКИ

Отже, обрання типу та формування складових ефективної інвестиційної стратегії залежить від ряду факторів, ключовими з яких є ідентифіковані особливості інвестиційної діяльності підприємства, місії та прийнятої загальної стратегії розвитку підприємством під впливом стохастичності та не детермінованості господарського простору. Коректно обґрунтована інвестиційна стратегія сприятиме на підприємстві чіткості управлінських рішень щодо реалізації поставлених господарських задач, визначенні цільових орієнтирів та фокусуватиметься на найбільш результативних інструментах їх виконання. Таким чином, слід акцентувати на тому, що формування інвестиційної стратегії в динамічних умовах господарського середовища є процесом інноваційного характеру, що має реалізовуватися корельовано до основних принципів стратегічного управління. Це забезпечує синергетичність, що означає, що всі компоненти та складові інвестиційної стратегії будуть взаємодіяти як єдиний механізм системи більш високого і складного рівня. Така складність та синергетичність сприятиме більш результативному виконання поставлених стратегічних та тактичних завдань, ефективному досягненню оперативних цілей господарювання та розвитку підприємства в цілому. Комплексний аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, ринкового оточення підприємства, прийняття до уваги позитивного і негативнлшл впливів надає можливості більш ґрунтовного вибору та схвалення складових інвестиційної стратегії, що повинно враховувати передусім специфіку місії, задач господарювання, його поточного фінансового стану та перспектив розвитку підприємства, а також бажані напрями інвестиційної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крамаренко К. М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 21. С. 246-250.

2. Галько, Л. (2021). Інвестиційна діяльність підприємства: стратегія і тактика управління. *Економіка та суспільство*, (31). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-63/

3. Савченко М. В., Слободян Р. О. Концептуальні основи управління інвестиційною діяльністю електроенергетичного підприємства. *Економіка і організація управління*. 2021. № 3 (43). С. 220-228.

4. Бушовська Л. Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017.Вип. 11. С. 170–176.

5. Галько Л. Р. Інвестиційна діяльність підприємства: стратегія і тактика управління. *Економіка і суспільство*. 2021. No 31. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/727/699

6. Крамаренко К. М. Формування механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Приазовський економічний вісник.* 2020. Вип. 1 (18). С. 104-108.

7. Горяча О. Л., Федоренко Ю. І. Етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу.* №2 (48) 2020. С. 28-35.

8. . Бестужева С. В., Козуб В. О. Формування та реалізація міжнародної інвестиційної стратегії підприємства: методичний аспект. *Економічний простір.* 2020. №154. С. 16-20.

9. Поліщук Н. В., Попадюк Я. А. Теоретико-методичні аспекти інвестиційного механізму підприємства. *Бізнес Інформ*. 2023. №11. С. 161-167.

10. Поліщук В.А. Сутність інвестиційної стратегії підприємства // Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки України : [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (12 грудня 2018 р.)] / відп. ред. Л. Г. Ліпич , А. М. Лялюк. - Луцьк, 2018. - с.328-329. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15717/1/%D0%A2_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%89%D1%83%D0%BA.pdf

11. Бланк І. О., Гуляєва Н. М. Інвестиційний менеджмент: підручник. Київ. нац. торг.екон. унт. 2003. 398 с.

12. Докієнко Л. М., Клименко В. В., Акімова Л. М. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. Київ : Академвидав. 2011. 405 с.

13. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві. Київ : Лібра, 2010. 368 с.

14. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2010. 376 с.

15. Мешко Н. П., Солонська Є. О. Інвестиційна складова стратегії розвитку підприємств в умовах кризи. Київ : ЦУЛ. 2008. 345 с.

16. Орєхова К. В. Формування інвестиційної стратегії підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2014. No 21. С. 14– 17.

17. Федоренко В. Г. Основи менеджменту : підручник. Київ : Алерта. 2007. 420 с.

18. Хрущ Н. А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії і технології. Хмельницький : ХНУ. 2010. 309 с.

19. Investitionsstrategien. https://be-smartfinance.com/de/investment-strategies.php

20. Гуторов О.І. Інвестиційна стратегія підприємства: принципи, методи та етапи розробки. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”.* 2021.№ 2., Т. 2. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/5135/1/statya_gutorov_investic%C3%ACjna_strateg%C3%ACya_p%C3%ACdpriyemstva_principi_metodi_ta_etapi_rozrobki.pdf

21. Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. Суми: ВТД «Універсальна книга», 2004. 232 с.

22. Козаченко Г.В. Управління інвестиціями на підприємстві. Київ: Лібра, 2004. 368 с.

23. 23. Череп А.В. Інвестознавство: підручник. Київ: Кондор, 2006. 398 с.

24. Чорна М.В. Проектний аналіз: навчальний посібник. Харків : Консум. 2003. 228 с

25. Ситник Й.С., Романів А.В. Особливості розроблення інвестиційних стратегій в підприємництві. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. № 59. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3410 (дата звернення: 11.11.2024).

26. Стахурська С.А. Формування інвестиційної стратегії в контексті змін в організації. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. № 41. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1558/1499 (дата звернення: 11.11.2024).

27. Дослідження стану бізнесу в Україні. URL: https://business.diia.gov.ua/uploads/6/30910-dos-lidzenna_stanu_ta_potreb_biznesu_za_rik_povno-masstabnoi_vijni.pdf

28. Маковоз О.С., Крайня Д.Р., Обуховський О.В.Фактори інвестиційної стратегії в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Випуск 5 (32). С. 70–75., с. 72

29. Ареф’єва О.В., Сафонік Н.П., Кривенко Є.А. Фактори інноваційного розвитку системи матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах неотехнологічного відновлення. *Modern Economics.* 2021. No 30(2021). С. 13–20. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-02, с. 14

30. Данкеєва, О. М. Окремі концептуальні аспекти щодо формування інвестиційної стратегії підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Ужгород : Гельветика, 2020. Вип. 29. С. 46-50

31. Що таке прямі і портфельні інвестиції. BestInvestPro : веб-сайт URL: http://bestinvestpro.com/uk/shho-take-pryami-iportfelni-investici%D1%97/ (дата звернення: 27.12.2019).

32. Інвестиційна стратегія підприємства. Про інвестиції : веб-сайт. URL: http://xn----dtbjmwegiok9b3mho.xn--j1amh/ (дата звернення: 27.11.2024).

33. Що таке прямі і портфельні інвестиції. BestInvestPro : веб-сайт URL: http://bestinvestpro.com/uk/shho-take-pryami-iportfelni-investici%D1%97/ (дата звернення: 27.11.2024).

33. Відоменко І. О. , Кривша Є. В. Сучасні підходи до розробки інвестиційної стратегії підприємств. *Економіка харчової промисловості*. 2010. № 2. С. 8-13.,

34. Діденко Є. О. Економічна безпека підприємства та її принципи *Економіка: проблеми теорії та практики* : [зб. наук. праць]. – Дніпропетровськ. : ДНУ, 2007. Т.8., №231. С. 1526– 1532.,

35. Микитюк П. П. Аналіз інвестиційно- інноваційної діяльності підприємств: Монографія. Тернопіль: Терног раф, Тернопільський національний економічний університет, 2009. 304 с

36. Діденко Є. О., Гапіч О. В. Управління інвестиційною стратегією підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2019/66.pdf]

37. Череп А.В. Інвестознавство: Навчальний посібник. К,: Кондор, 2006. — 398 с.

38. Щукін Б.М. Інвестування: Н авч. посіб. К .: МАУП. 2004. 228с

39. Федоренко В.Г. Інвестознавство: П ідручик. 3-тє вид., дон. К.: МАУП, 2004. — 480с

40. Основи інвестиційного менеджменту: Методичні реком ендації з курсу «Корпоративні системи» / Упоряд. Г.О. Доленко, В.А. Заславський, О.О. Тимашов. К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. 46 с.

41. Студопедія. URL: https://studopedia.org/13-113066.html (дата звернення: 27.09.2024)

Додаток А

В.о. декана економіко-гуманітарного - факультету
Катранжи Л.Л.
Студента групи ____ МБАм-23_____
_____ Шидловський І. П. _____
(П.І.Б.)
Спеціальності__073 Менеджмент

З А Я В А

Прошу затвердити тему дипломної роботи
_____ Формування інвестиційної стратегії підприємства
_____
_____і призначити науковим керівником _д.е.н., проф._Попову О.Ю._____

Дата _____ Підпис _____

Згода наукового керівника
дипломної роботи _____ _____Ольга ПОПОВА
(підпис, дата) (П.І.Б.)

Висновок кафедри
_____
_____Тему дипломної роботи затвердити. Наказ No_450_____
від „20”___09___2024__р. _____

Завідувач кафедри _____ _Ольга ПОПОВА
(підпис, дата) (П.І.Б.)

Додаток Б

Перелік зауважень щодо оформлення роботи

Означення документа	Документ	Умовна відмітка	Зміст зауваження

Дата_____ Підпис___